

УДК 519.68

Ротар Анна Євгенівна

студентка кафедри публічних, корпоративних фінансів та фінансового посередництва Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Ротарь Анна Евгеньевна

студентка кафедры общественных, корпоративных финансов и финансового посредничества Черновицкого национального университета имени Юрия Федьковича

Rotar Anna

Student of the Department of Public, Corporate Finance and Financial Intermediation of the Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University

Науковий керівник:

Шахраюк-Онофрей Світлана Іванівна

*кандидат економічних наук,
асистент кафедри економіки та безпеки підприємства
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

Научный руководитель:

Шахраюк-Онофрей Светлана Ивановна

*кандидат экономических наук,
ассистент кафедры экономики и безопасности предприятия
Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича*

Scientific director:

Shahrajuk-Onofrey Svetlana

*Candidate of Economic Sciences,
Assistant of the Department of Economy and Security of the Enterprise
Yuriy Fedkovich Chernivtsi National university*

ПРОЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТОВИМ ПОРТФЕЛЕМ СУЧАСНОЇ АГРОФІРМИ

ПРОЕКТЫ УПРАВЛЕНИЕ ПРОДУКТОВЫМ ПОРТФЕЛЕМ СОВРЕМЕННОЙ АГРОФИРМЫ

PROJECTS OF MANAGEMENT OF PRODUCT FAMILY PORTFOLIO OF MODERN AGRICULTURE

Анотація. Планування проектів у поєднанні з процесами регулювання й контролю утворюють процес управління проектами, або проектний менеджмент. Світовий досвід свідчить, що управління проектами стало загальним стандартом поведінки у практичній діяльності. У статті проаналізовано ринкові умови функціонування аграрно-промислових фірм, визначено основні переваги управління портфелем проектів. Сформульовано пропозиції напрямів подальшої аграрної реформи шляхом побудови ефективного економічного механізму ринкового господарювання. Зазначені результати можуть бути підставою для подальшого розвитку аграрно-промислових фірм.

Ключові слова: управління проектом, портфель проектів, аграрно-промислове виробництво, аграрно-промислові фірми, аграрна реформа.

Аннотация. Планирование проектов в сочетании с процессами регулирования и контроля образуют процесс управления проектами, или проектный менеджмент. Мировой опыт свидетельствует, что управление проектами стало общим стандартом поведения в практической деятельности. В статье проанализированы рыночные условия функционирования аграрно-промышленных фирм, определены основные преимущества управления портфелем проектов.

Сформулированы предложения направленной дальнейшей аграрной реформы путем построения эффективного экономического механизма рыночного хозяйствования. Указанные результаты могут быть основанием для дальнейшего развития аграрно-промышленных фирм.

Ключевые слова: управление проектом, портфель проектов, аграрно-промышленное производство, аграрно-промышленные фирмы, аграрная реформа.

Summary. Project planning, combined with regulatory and control processes, forms the process of project management, or project management. World experience shows that project management has become a common standard of behavior in practice. The article analyzes the market conditions of the functioning of agrarian and industrial firms, identifies the main advantages of portfolio management of projects. The proposals of directions of further agrarian reform are formulated by constructing an effective economic mechanism of market economy. These results may be the basis for the further development of agrarian and industrial firms.

Key words: project management, portfolio of projects, agro-industrial production, agrarian-industrial firms, agrarian reform.

Постановка проблеми. Сучасним світовим трендом є перспективність розвитку аграрно-промислового виробництва, що для України є дуже актуальним. Це пояснюється багатьма об'єктивними та суб'єктивними чинниками: зростання чисельності населення в світі, зменшення площ родючих ґрунтів та водних ресурсів, підвищення рівня життя та вимог до якості продуктів харчування, зростання цін на продовольство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми діяльності аграрно-промислових фірм висвітлені у працях таких науковців: Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. [1], О. І. Гуторов, А. М. Соколова [2], Кобиляцький Л. С. [3], Тарасюк Г. М. [4], Шарапа О. М. [5] та інших.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Аналіз ринкових умов функціонування аграрно-промислових фірм, визначення основних переваг управління портфелем проектів.

Виклад основного матеріалу. У сучасній економіці більшість господарських завдань розв'язуються на основі певних проектів, тобто визначають цілі, а потім робиться спроба досягти їх з урахуванням часових, ресурсних та фінансових обмежень. Планування проектів у поєднанні з процесами регулювання й контролю утворюють процес управління проектами, або проектний менеджмент. Світовий досвід свідчить, що управління проектами стало загальним стандартом поведінки у практичній діяльності [4].

На думку Кобиляцького управління проектом — це діяльність, спрямована на реалізацію проекту з максимально можливою ефективністю при заданих обмеженнях щодо часу, коштів (ресурсів) і якості кінцевих результатів [3].

Портфель проектів — це сукупність проектів, програм та інших робіт, об'єднаних разом з метою ефективного управління даними роботами для досягнення стратегічних цілей. Завданням управління портфелем проектів є вибір «правильних проектів» для виконання «правильної роботи», у той час як управління проектами сфокусовано на «правильному виконанні роботи» [7].

Переваги управління портфелем проектів заключається у визначенні найбільш вигідних для компанії шляхів розвитку, з урахуванням фінансових обмежень; чіткості у реалізації стратегічних планів і досягнень стратегічних цілей, скорочення витрат ресурсів компанії на непотрібні проекти, підвищення ефективності використання ресурсів на наявних витратах.

Кінцевим завданням будь-якого проекту або сукупності проектів є отримання певного результату за мінімальних витрат ресурсів і часу. Система управління проектами якраз і призначена для виключення або мінімізації подібних випадків [1].

Таким чином, на нашу думку управління проектом — це процес управління командою і ресурсами проекту за допомогою специфічних, методів, завдяки яким проект завершується успішно і досягає своєї мети.

Українські товаровиробники сільськогосподарської продукції функціонують в умовах відкритої економіки, а отже при плануванні виробничо-збутової діяльності повинні враховувати вимоги не лише вітчизняного ринку, а й пристосовуватися до умов міжнародних торговельних організацій та закордонних ринків, зокрема країн ЄС у контексті інтеграції України до європейського економічного простору.

Україна є членом від 16 травня 2008 р. Світової організації торгівлі (СОТ) — правової та інституціональної основи міжнародних багатосторонніх торговельних відносин. Набуття Україною членства в СОТ майже збіглося з початком світової фінансово-економічної кризи, яка супроводжувалася різким зниженням обсягів зовнішньої торгівлі, девальвацією національної валюти, банківською кризою тощо. Криза зумовила серйозні інституційні та структурні зміни в країні, які значно ускладнюють оцінку впливу 162 вступу до СОТ на розвиток економіки країни загалом та сільського господарства зокрема [5].

Отже, економічні наслідки вступу України до СОТ для вітчизняних аграрних підприємств неоднозначні. З одного боку, вступ до СОТ мав би відкрити для України зовнішні ринки, зокрема зернової продукції. Проте Євросоюз не поспішає робити це, натомість

посилює вимоги до якості товарів. Під тиском СОТ Україна ухвалила нові нормативи щодо класифікації зерна, які підвищують вимоги до клейковини, хоча це не впливає на якість.

Формування збутової політики аграрних підприємств зазначає впливу цінового диспаритету, спричиненого «ножицями цін» на продукцію сільськогосподарства і промисловості, продукція якої використовується в сільськогосподарському виробництві, й базується на показниках номенклатури і конкурентоспроможності продукції, поведінки споживачів, конкурентного статусу підприємства.

На діяльність сільськогосподарської кооперації негативно впливають такі чинники:

- 1) кризові явища в економіці світу;
- 2) політична та фінансова нестабільність України;
- 3) висока урбанізація населення;
- 4) недовіра населення до колективної праці;
- 5) обмежена матеріально-технічна база;
- 6) відсутність інфраструктури сільськогосподарського ринку;
- 7) недостатньо розвинена інфраструктура оптових ринків;
- 8) зниження родючості ґрунтів тощо [2].

На розв'язання зазначених проблем повинна спрямовуватися аграрна політика як важлива компонента механізму забезпечення розвитку аграрної сфери економіки.

Об'єднання виробників сільськогосподарської продукції може не лише бути засобом захисту спільних інтересів, але й засобом одержання вигод за рахунок:

- спільної діяльності по заготівлі, зберіганню, переробці, збуту виробленої продукції без посередників;
- налагодження приватно-державних партнерських відносин у створенні сприятливих умов для ведення господарської діяльності й полегшення доступу до коштів державної підтримки.

У підвищенні ефективності збутової політики аграрних підприємств важливу роль виконують заготівельно-збутові кооперативи, фермерські й оптові ринки, товарні біржі, реалізація за допомогою мережі Інтернет, віртуальні аграрні ринки та Інтернет-майданчики для укладання угод купівлі-продажу продукції, спільна збутова діяльність на засадах аутсорсингу, а також контракція з твердою і плаваючою ціною, що включає коригування базисної ціни, зниження трансакційних витрат, методика визначення яких ґрунтується на даних оперативного, аналітичного і синтетичного обліку.

Переваги спільної діяльності на засадах кооперації для господарств населення полягають у можливості стати фінансово незалежними і самостійними при виборі напрямів розвитку, збереженні всіх майнових прав господарств, а також отриманні додаткових ефектів від оптового постачання чи продажу продукції.

Проте такій формі спільної діяльності притаманні й певні недоліки, а саме: додаткові витрати на оплату праці найманих працівників, загрози подвійного оподаткування продукції, узгодження напрямів господарювання із стратегічними цілями розвитку кооперативних об'єднань. Серед негативних наслідків діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів варто наголосити на комерціалізації їхньої діяльності та недотриманні інших принципів внутрішньогосподарських відносин.

Досвід розвинених країн щодо підтримки виробників сільськогосподарської продукції свідчить про необхідність створення 187 узгоджувальних комісій цін, витрат і доходів у процесі руху продукції від сировини до кінцевого споживача, що пояснюється зацікавленістю у співпраці учасників ланцюга «виробництво (збут) — переробка (заготівля) — торгівля».

Таким чином, стратегічними напрямками розвитку сільського господарства України в умовах вступу до СОТ та євроінтеграції є кооперація і розбудова мережі оптових ринків, підвищення якості продукції шляхом впровадження системи її сертифікації та стандартизації за міжнародними вимогами, забезпечення населення країни якісним продовольством через поширення практики органічного виробництва.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже, можна зробити такий висновок, що одним із важливих напрямів подальшої аграрної реформи в Україні є побудова ефективного економічного механізму ринкового господарювання в контексті створення умов для діяльності різних організаційно — правових форм інтеграційних агропромислових структур. Для реалізації цього напрямку реформування, негайним є розв'язання проблем і протиріч внутрішньогалузевих та міжгалузевих відносин, шляхом становлення ринкових земельних відносин та включення вартості землі в економічний оборот; застосування механізмів податкової, бюджетної та цінової політики на умовах забезпечення отримання відповідної прибутковості авансованого капіталу на рівні середньої норми прибутку по національній економіці.

Література

1. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Управління проектами: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 231 с.
2. Гуторов О. І. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація України: стан та перспективи розвитку / О. І. Гуторов, А. М. Соколова // Вісн. Харківського національного аграр. ун-ту ім. В. В. Докучаєва. — 2014. — № 3. — С. 5–13. — (Серія «Економічні науки»).
3. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: Навч. посіб. — К.: МАУП, — 2002. — 200 с.
4. Тарасюк Г. М. Управління проектами: навч. посіб. / Тарасюк Г. М. — К.: Каравела, 2004. — 344 с.
5. Шарапа О. М. Деякі проблеми та напрями розвитку асоціацій сільгоспвиробників в Україні / Облік контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: матер. X міжнар. наук.-практ. конф. (Черкаси, 15–16 трав. 2013). — Черкаси: ЧДТУ, 2013. — С. 121–122.
6. Яценюк про експорт до Європи: двері відчинені, але туди майже ніхто не йде [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://economics.unian.ua>.
7. [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Управление_портфелем_проектов

References

1. Batenko L. P., Zagorodniy OA, Lyshchinska V. V. Project Management: Teaching. manual. — K. : KNEU, 2003. — 231 pp.
2. Gutorov O. I. Agricultural Service Collaboration of Ukraine: State and Prospects of Development / O. I. Gutorov, A. M. Sokolova // Vysn. Kharkiv National Agrarian un-th them VV Dokuchaev — 2014. — No. 3. — P. 5–13. — (Series «Economic Sciences»).
3. Kobilyatsky L. S. Project Management: Teaching Methods. — K.: MAUP, — 2002, 200s.
4. Tarasyuk G. M. Project Management: Teach. manual / Tarasyuk G. M. — K.: Karavela, 2004. — 344 p.
5. Sharapa O. M. Some Problems and Directions of Development of Association of Agricultural Producers in Ukraine // Accounting Control and Analysis in the Management of Entrepreneurial Activity: Mater. X international nauk.-prakt conf. (Cherkasy, May 15–16, 2013). — Cherkasy: ЧДТУ, 2013. — С 121–122.
6. Yatsenyuk exports to Europe: the door is open, but almost no one goes there [Electronic resource]. — Mode of access: <http://economics.unian.ua>.
7. [Electronic resource] — Access mode: http://ru.wikipedia.org/wiki/Upravlenie_portfelm_proektov